

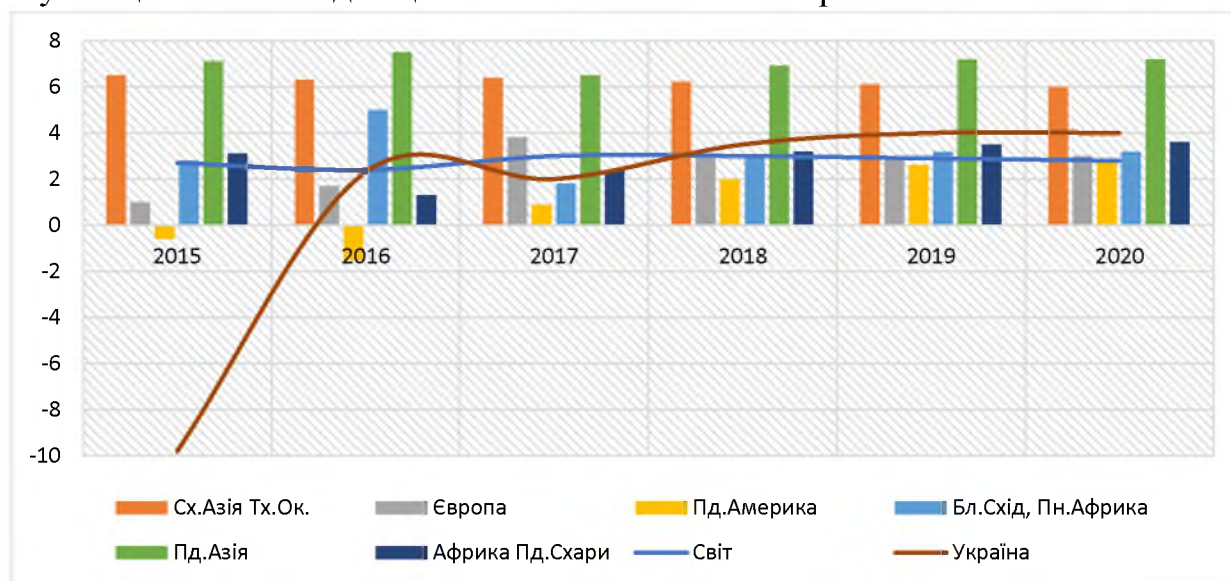
ГЛОБАЛЬНИЙ ВИМІР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Світовий економічний розвиток характеризується динамічним взаємопроникненням та інтеграційним поглибленням його учасників та структурних елементів. Зростанням ролі зовнішніх факторів в розвитку держав та створення транснаціонального капіталу, як процесу міжнародної інтеграції визначають новий глобальний етап інтернаціоналізації господарського життя. Головним джерелом впливу структурних елементів суспільства, що дозволяє їм підніматися до рівня держави і вступати з ним у діалог, стає їх вихід на міжнародну арену і залучення на свою сторону глобальних сил. Глобалізація виражається в збільшенні транскордонної економічної активності, але її вплив на розподіл доходів у світі є не однозначний. Несправедливий розподіл вигод від глобалізації породжує загрозу конфліктів на регіональному, національному та інтернаціональному рівнях.

Вплив глобалізації на країни-лідери світової економіки є очевидним. Так, розвиток МПП призвів до поступового домінування внутрігалузевого поділу, а високий рівень доходів у високо розвинених країнах стимулює інноваційну діяльність, яка спрямована на створення нової продукції, з одного боку, а з іншого, спрямована на зростання сукупного попиту в цих країнах. Іншою важливою рисою сучасної глобалізації є посилення ролі країн, що розвиваються, які виступають потужними гравцями на глобальному конкурентному ринку. Несправедливий розподіл вигод від глобалізації породжує загрозу конфліктів на регіональному, національному та інтернаціональному рівнях. Деякі вчені вважають, що можлива глобальна конвергенція доходів, аргументуючи це тим, що економіка бідних країн розвивається більш швидкими темпами, ніж багатих. Насправді ж швидке зростання характерне лише для невеликої групи країн Південно-Східної Азії, тоді як найменш економічно розвинуті країни мають набагато нижчі темпи зростання, ніж багаті держави.

Зростання світової економіки в умовах глобалізації може відбутись за рахунок подальшого відновлення інвестицій, підйому промисловості і торгівлі, а також завдяки стабілізації цін на сировину, що сприятливо позначиться на експортерах сировинних товарів. Очікується, що в розвинених країнах темпи економічного зростання можуть дещо знизитись за умов поступового згортання центральними банками посткризових програм фінансового стимулювання. В країнах з ринковою економікою і країнах, що розвиваються темпи економічного зростання зростуть на тлі триваючого відновлення глобальної ділової активності

серед країн-експортерів сировини. Темпи зростання економіки східно-азійського та тихоокеанського регіону (див. рис. 1) будуть уповільнюватись на фоні глобального спаду економіки Китаю, проте регіон отримає компенсацію за рахунок циклічного підвищенням показників інших країн.

Рис. 1. Реальний ВВП, %

Джерело: побудовано автором за: <http://www.worldbank.org/ger>.

Глобальне економічне зростання Європи знизиться, очікується відновлення економіки на сході регіону завдяки країнам-експортерам сировини та поступове уповільнення зростання в західній його частині через зниження ділової активності в Єврозоні. Економічне зростання Латинської Америки може бути обумовлене збільшенням витрат населення на споживання та інвестиціями в економіку країн-експортерів сировини. Сповільнити ріст можуть політична нестабільність, стихійні лиха, протекціонізм в США та погіршення податково-бюджетної ситуації. На Близькому Сході та Півночі Африки набере обертів процес реформ, очікується зменшення бюджетних обмежень в умовах стабілізації цін на нафту та активізація туризму. Уповільнити зростання економіки регіону можуть геополітичні конфлікти та низький рівень цін на нафту. В Південній Азії рівень споживання залишатиметься високим, обсяги експорту відновляться, а інвестиційний процес знову пожвавиться завдяки політичним реформам і модернізації інфраструктури. Сповільнити ріст можуть непроведені реформи, стихійні лиха, а також посилення волатильності глобальних фінансових ринків. В регіоні на південь від Сахари можливості прискорення економічного зростання будуть залежати від глобальної стабілізації цін на сировину та здійснених реформ.

Отже, однозначно відповісти на запитання, що глобалізація принесе країнам – загрозу чи нові можливості – практично неможливо, адже баланс позитивних і негативних наслідків постійно змінюється. Проте реальність полягає в тому, що глобалізація являтиме собою об'єктивне і абсолютно

неминуче явище, що можна призупинити засобами економічної політики, але не можна скасувати, бо це імперативна вимога суспільства та науково-технічного прогресу. В цілому, країнам необхідно буде адекватно реагувати на глобалізаційні процеси, щоб адаптуватися до нових умов і скористатися шансами, які запропонує інтернаціоналізація світової економіки.

УДК 336.763

Копилова О. В.,

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

КОНЦЕНТРАЦІЯ ФОНДОВИХ БІРЖ ЯК ПРОЯВ СТРУКТУРНИХ ЗМІН ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Сучасне функціонування інфраструктури фондового ринку відзначається концентрацією обігу цінних паперів на фондових біржах що має важливе значення для економіки країни. Вважається, що зазначена тенденція має сприяти поліпшенню прозорості, ліквідності та інвестиційної привабливості національного фондового ринку, що дозволить збільшити обсяг укладених угод та сприятиме зростанню фіскальних надходжень до бюджету [1, с. 268].

З середини ХХ ст. спостерігаються активні процеси концентрації фондових бірж, що в багатьох випадках призвело до кардинального скорочення їхньої загальної кількості. У багатьох країнах з розвиненими ринками та з ринками, що формуються, всі операції проводяться в цей час на єдиній біржі. Так, у Великобританії формальне об'єднання всіх фондових бірж, що діяли, відбулося в 1973 р., в Австралії в 1987 р., у Франції - фактично в 1991 р., у Швейцарії й Італії - у середині 90-х років. Загальна кількість фондових бірж у США скоротилося з 38 на початку 30-х років до 8 (з обліком НАСДАК). У тих же країнах, де як і раніше, зберігається велика кількість бірж, на частку 1-2 найбільших доводиться лівова частина торгівлі. Так у США більше 95% обороту всіх фондових бірж доводиться на Нью-Йоркську фондову біржу й НАСДАК [2].

Головним та об'єктивним чинником поліцентричної структури біржового ринку є федеративний устрій країни: США, Канада, Німеччина, Індія, Бразилія. У Німеччині наявність великої кількості бірж значною мірою пояснюється амбіціями керівництва федеральних земель, де перебуває та або інша регіональна біржа. В Індії, крім географічного та демографічного чинників, варто враховувати, що ринок носить значною мірою неоднорідний, локальний характер.

За останні 15 років в біржовий індустрії відбулися глибокі структурні зміни. Більшість традиційних фондових бірж або були придбані іншою компанією, або стали дочірніми компаніями материнської компанії. Кінцева